

**МИГРАЦИЯ ВА ФУҚОРОЛИКНИ РАСМИЙЛАШТИРИШ ХИЗМАТИ
ЖИНОЯТЧИЛИККА ҚАРШИ КУРАШИШДАГИ ЎРНИ**

Сотволдиев Отабек Жахонгир ўғли
ИИБ Академияси 310-гуруҳ курсанти

Аннотатсия: Ушбу мақолада миграция ва фуқароликни расмийлаштириш хизмати мамлакатимизда жиноятчиликка қарши курашишдаги ўрни ва ушбу соҳада олиб борилаётган ишлар ҳақида баён этилган.

Калит сўзлар: миграция ва фуқароликни расмийлаштириш хизмати ҳамкорлик, жиноятчиликка қарши курашиш.

Annotation: This article describes the rate of recidivism and its essence, the rate of the concept of recidivism, the causes of recidivism, factors and their prevention.

Key words: crime, concept of recidivism, factors and prevention of recidivism.

Мамлакатимизда ҳуқуқбузарлик ва жиноятчиликнинг сони ошиб бориши, бутун дунё миқёсида глобал муаммога айланиб бораётганлиги ҳеч биримизга сир эмас. Бугунги кунда мамлакатимизда ички ишлар органларида амалга оширилган кенг кўламли ислохатлар натижасида Ўзбекистон Республикасида паспорт-визани таъминлашнинг норматив-ҳуқуқий базаси шакллантирилди ва такомиллаштирилди. Мазкур нормалар биринчи навбатда фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари ни таъминлашда ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилди.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 28-моддаси талабларига асосан Ўзбекистон Республикасининг ҳар бир фуқароси республика ҳудудида бир жойдан иккинчи жойга эркин кўчиш, Ўзбекистон Республикасига келиш ва ундан чиқиб кетиш ҳуқуқига эгаллиги белгилан бўлиб, мазкур қоидалардан келиб чиқиб мамлакатимизда паспорт-виза қоидалари шакллантирилди.

Мамлакатимизда МДХ давлатлари орасида биринчилардан бўлиб фуқароларга халқаро андозаларга мос бўлган биометрик паспорт бериш бошланган эди. Айни дамларда республикамизнинг фуқароларини биометрик паспорт билан таъминлаш тўлиқ амалга оширилганлиги ҳам фуқароларни паспорт билан таъминлашга хизмат қилади.

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлигининг Миграция ва фуқароликни расмийлаштириш бош бошқармаси Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги марказий аппаратининг паспорт тизими қоидаларига риоя этилишини, Ўзбекистон Республикаси фуқаролигини расмийлаштиришни ва миграция жараёнлари мониторингини таъминловчи таркибий бўлинмаси ҳисобланади.

Миграция ва фуқароликни расмийлаштириш бош бошқармаси ўз бланкасига ва Ўзбекистон Республикаси Давлат герби тасвири туширилган ва ўзининг тўлиқ номи ёзилган муҳрига эга, шунингдек Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги томонидан таъсис этиладиган, Бош бошқарма фаолиятининг ўзига хос хусусиятларини акс эттирувчи рамзига эга бўлиши мумкин.

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар органларининг Ўзбекистон Республикасида миграция жараёнлари ва фуқароликни расмийлаштириш самарадорлигини оширишнинг асосий йўналишлари қуйидагилар ҳисобланади:

– миграция ва фуқароликни расмийлаштириш республика, ўрта ва қуйи бўлинмалари фаолиятини ташкил этишнинг сифат жиҳатидан янги тартиби ўрнатиш, бунда уларнинг асосий вазифалари ва функциялари аниқ белгиланиши ва тақсимланиши раҳбарлар ва ходимларнинг зиммаларига юклатилган мажбуриятларини лозим даражада бажариши учун шахсий жавобгарлигини назарда тутиш;

– аҳолини паспортлаштириш, Ўзбекистон Республикасидан чиқиш, унга кириш ва унда бўлиш, фуқароликни қабул қилиш, йўқотиш ва фуқароликдан чиқиш, сиёсий бошпана бериш жараёнларини таҳлил қилиш, баҳолаш ва прогноз қилишнинг таъсирчан, соҳа фаолиятини самарали режалаштириш ва ташкил этишнинг механизмларини жорий этиш;

– миграция ва фуқароликни расмийлаштириш бўлимлари ходимлари ўртасида профилактик тадбирларни кучайтириш, аҳолига давлат хизматларини кўрсатиш жараёнида, шу жумладан бошқарилмайдиган навбатлар таъсири остида вужудга келадиган коррупция ва ваколатни суиистеъмол қилиш ҳолатларига барҳам бериш;

– паспорт-виза қоидаларини бузиш, ноқонуний миграция фактларига имкон берувчи сабаблар ва шарт-шароитларни комплекс ўрганиш асосида уларнинг олдини олиш, уларни аниқлаш ва уларга барҳам бериш визани такомиллаштириш;

– паспорт-виза қоидаларига риоя этилишини таъминлаш, миграция жараёнлари ва фуқароликни расмийлаштириш, мазкур соҳада ҳамкорлик тўғрисидаги халқаро келишувларни амалга ошириш масалаларида вазирлик ва органлар билан билан узвий ҳамкорликни йўлга қўйиш;

– хорижий, аввало Ўзбекистон Республикаси фуқаролари тез-тез бўладиган давлатларнинг миграция соҳасидаги қонунчилигини тизимли равишда ўрганиш, ташқи миграция ҳолатини таҳлил қилиш, мамлакат фуқароларига қулай шароитлар яратишга қаратилган халқаро шартномаларни тузиш бўйича таклифлар тайёрлаш;

давлат хизматларини кўрсатишнинг шаффофлигини таъминлаш ва тартиб-тамоилларини соддалаштиришга қаратилган замонавий ахбороткоммуникация технологияларини ўз фаолиятида кенг қўллаш, миграция ва фуқароликни расмийлаштириш бўлинмалари моддий-техник базасини мустаҳкамлаш.

Паспорт-виза қоидалари – Ўзбекистон фуқаролари шахсини тасдиқлайдиган паспортларни бериш ҳамда аҳолини ҳисобга олиш, унинг мамлакат ҳудудидаги ҳаракатини тартибга солиш, конституцияда белгилаб қўйилган ҳуқуқлар амалга оширилишини, фуқаролар ўз бурчларини бажаришларин таъминлаш, жамоат тартиби ва давлат хавфсизлигини муҳофаза қилиш мақсадида аҳолини истиқомат жойида рўйхат олиш ва рўйхатдан чиқариш, чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг Ўзбекистонга келиш ва унда бўлиш, яшаш тартибини белгилаб берадиган ҳуқуқий нормалар йиғиндиси.

Паспорт тизимини таъминлаш ишларини бевосита Миграция ва Фуқароликни расмийлаштириш бўлими бошлиғи профилактика инспектори билан келишган ҳолда ташкиллаштиради. Ҳамкорликдаги ишларни биргаликда таҳлил этади, режалар

тузади, ҳудуддаги корхона, ташкилотлар ҳақида маълумотлар тайёрлайдилар, паспорт тизимини бузишга замин яратувчи сабаб ва шароитларни бартараф этиш юзасидан йўналтирилган таклифлар ишлаб чиқиб, тегишли жойларга киритадилар. Профилактика инспекторлари ҳамкорликда амалга оширилган ишларнинг таҳлилин қилади ва келгусидаги ишларини режалаштиради. Паспорт тизими қоидаларига риоя этилишини таъминлашда ички ишлар идораларининг бошқа хизматлари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, бошқа жамоатчилик тузилмалари вакиллари билан ҳам ҳамкорлик қиладилар.

Фойдаланилган адабиётлар

1. <https://lex.uz/uz/> (Normativ hujjatlar bazasi)
2. www.google.com (Butun jahon qidiruv tizimi)
3. <https://aniq.uz/uz> (yangiliklar)
4. <https://uz.wikipedia.org/> (Qidiruv resurslar ba'zasi)
5. <https://cyberleninka.ru/> (Elektron kutubxona)
6. <https://kun.uz/> (yangiliklar)